

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 8 april 1893, kl. 12 midd.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af motion angående vidtagande af anordningar för att bereda beväringsynglingar kunskaper i rätt- och välskrifning samt i räkning.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion har herr *G. W. Svensson* i Rydaholm föreslagit, »att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådan anordning att beväringsynglingar, som icke hafva nöjaktiga kunskaper i rätt- och välskrifning samt räkning, måtte beredas tillfälle att minst två timmar dagligen under den på exercisplatsen bestämda öfningstiden erhålla kostnadsfri undervisning i nämnda ämnen.»

Det tillfälliga utskott, till hvilket Andra Kammaren hänvisat motionen, har erinrat, att motionären år 1890 i samma syfte väckt ett förslag, hvilket då af vederbörande utskott afstyrkts och af kammaren afslagits. Emot nu väckta motionen funne utskottet lika betänkligheter möta som emot den förra. Antalet af de första årets beväringsskyldige, som vid pröfning af deras förmåga i skrifning befunnits »sakna färdighet», visades af tillgängliga siffror hafva utgjort: 1883 af 25,504 pröfvade 3,8 proc., 1885 af 29,329 pröfvade 2,2 proc. och år 1890 af 23,331 pröfvade 1,09 proc. De okunniges antal hade således på 8 år minskats från omkring 38 på tusen till icke fullt 11 på tusen; och med skäl kunde man ju antaga, att de

Bih. till Riksd. Prot. 1893. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 6 Häft. (N:is 7—9). 1

inom kort ej vidare skulle förekomma. Redan nu vore antalet så obetydligt, att särskilda åtgärder för deras undervisande icke syntes utskottet böra påkallas. Skulle åter motionären hafva menat att äfven de beväringsskyldige, hvilka blott befunnits ega »någorlunda färdighet», borde undervisas, stege antalet af de undervisningsskyldige till mer än hälften af alla värnpliktige eller omkring 60 proc. Men då inträdde ock behöfvat af särskilda skollokalers anskaffande samt deras förseende med materiel. Då vidare de öfningar och sysselsättningar, hvilka upptaga beväringssynglingens tid och påkalla hans krafter, uppgå till 8—10 timmar dagligen, funne utskottet bra mycket begärdt att han skulle dertill underkastas två timmars undervisning i bokliga ämnen, och ansåge påtagligt att denna undervisning antingen skulle medföra hans öfveranstängande eller ock visa sig ur stånd att ernå önskat resultat. Såsom opraktiskt och för närvarande omöjligt att utföra, borde förslaget enligt utskottets åsigt icke till någon kammarens åtgärd föranleda.

I en utskottsbetänkandet vidfogad reservation anmärktes häremot, att vid åtskilliga vapenöfningsplatser de lokala hindren för den ifrågasatta undervisningen icke voro alldeles öfvervinneliga samt att den föreslagna undervisningstiden torde kunna ej oväsentligt minskas utan att därför undervisningen behöfde blifva resultatlös. Af sådan anledning hemstälde reservanterna, att kammaren ville besluta hos Kongl. Maj:t anhålla, det honom täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke sådan anordning kunde vidtagas att beväringssmän, som saknade nöjaktiga kunskaper i rätt- och välskrifning samt räkning, måtte under vapenöfningsstiden erhålla undervisning i nämnda ämnen.

Enligt meddeladt protokollsutdrag biföll Andra Kammaren denna hemställan.

Då emellertid de af Andra Kammarens första tillfälliga utskott för afslag å motionen anförda skäl synas fullkomligen grundade och jemväl tillämpliga å det i sagda reservation innefattade förslag, har utskottet, hvars utlåtande i ärendet Första Kammaren begärt, funnit sig böra hemställa,

det Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 8 april 1893.

Å utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.